

Zametnuti građanski rat u povijest je ušao pod nazivom Oktobarska revolucija - proslava 66. obljetnice u Moskvi

NA KRAJU STOLJEĆA NASILJA I TERORA: CRNA KNJIGA KOMUNIZMA

Stotinu milijuna ubijenih

Vijesti da je otkrivena još neka masovna grobnica žrtava komunističkog terora toliko su česte da se javnost na njih jedva obazire

Mi ne vodimo rat protiv određenih osoba. Mi hoćemo uništiti buržoaziju kao klasu. Stoga u istrazi ne tragajte za dokumentima i dokazima za ono što je okrivljenik riječima ili djelom učinio protiv sovjetske vlasti. Prvo pitanje koje mu morate postaviti glasi: kojoj klasi pripada, kakvo je njegovo podrijetlo, njegova izobrazba, školska sprema, njegov poziv." Tako glasi naputak koji je 1. studenoga 1918. svojim podređenima poslao Sergej Melgunov Lazis, jedan od prvih šefova Čeke, sovjetske političke policije.

Taj naputak nije bio slučajan, niti je stilom, sadržajem ili porukama odudarao od boljševičke strategije i taktike. On predstavlja očekivan, domišljen i posve prirodan ton u prvom činu jedne tragedije, koja je više od sedam desetljeća potresala čovječanstvo, pripomažući nastanku drugih zločinačkih ideologija, fašizma i nacizma, i ostavljajući za sobom više od stotinu milijuna mrtvih. Bilanca te tragedije, pobjede boljševizma, samo na području bivšega SSSR-a izgleda ovako: nakon prvoga vala terora protiv "kontrarevolucije", boljševici su između 1918. i 1922. po kratkom postupku i bez suda postrijeljali više desetaka tisuća zatočenih talaca i više stotina tisuća radnika i

seljaka, koji se nisu mirili s pobjedom Lenjina i družine.

Godine 1920. masovnim likvidacijama i deportiranjem pokušali su - i umalo uspjeli - istrijebiti donske Kozake. Svjesno izazvanim političko-gospodarskim mjerama proizveli su tzv. veliku glad 1922., u kojoj je život izgubilo više od pet milijuna ljudi. U sovjetskim je koncentracijskim logorima između 1918. i 1930. ubijeno, procjenjuje se, blizu 100.000 ljudi. U razdoblju 1930.-1932. raseljeno je više od dva milijuna imućnijih seljaka ("kulaka") i onih koji su takvima označeni. Hotimice izazvanom gladi i nedostavljanjem hrane 1932./33. izvršen je genocid nad Ukrajinacima, kojih je u tome kratkom razdoblju umrlo više od šest milijuna. U vrijeme tzv. velikih čistki 1937./38. ubijeno je više od 690.000 ljudi, dok se broj zatočenih u Sibiru mjerio milijunima. S tisućljetnih su obitavališta protjerivani čitavi narodi. Od 1939. do 1941., pa opet 1944./45. izvršeno je sustavno i nasilno raseljavanje više milijuna Poljaka, Ukrajinaca, Balta i Moldavaca. Sličnu su sudbinu 1941. doživjeli povolški Nijemci, 1943. krimski Tatari, 1944. Čečeni, a 1945. Inguši. Pojedinačnim ubojstvima i teroru nad manjim skupinama politički i klasno, pa i narodnosno (Židovi!) nepoćudnih od 1917. do 1989. ni broja se ne zna. Vijesti da je otkrivena još neka

HRVATSKI OBZOR, br. 209/V

masovna grobnica žrtava komunističkog terora toliko su česte da se javnost na njih jedva obazire.

Naviknuti se na zločin gore je od samog zločina. A ipak, u ovome smo stoljeću doživjeli zločine takvih razmjera da ga samo cinici mogu nazvati prosvijećenim. Jedan od takvih zločina, po opsegu nesumnjivo najveći, a i u pogledu organiziranosti i sustavnosti jedva da mu i nacizam može odbiti pero, otkriva *Crna knjiga komunizma*, izvrsna studija koju je pod naslovom *Le livre noir du communisme* u Parizu (*Editions Robert Laffont*) 1997. objavila skupina mahom francuskih autora. Na hrvatski, na žalost, još nije prevedena. Osim što je mjestimice spomenuta, ta knjiga (jedva shvatljivo!) u hrvatskome tisku nije čak ni opširnije prikazana, iako će i našoj javnosti nesumnjivo biti otkriće, kao što je bila otkriće za zapadni svijet koji je u njoj označen sukrivcem ne samo za izvršenje, nego - i još više - za dijelom nesvjesno, a dijelom nedvojbeno svjesno prikrivanje zločina.

Knjiga koja će promijeniti svijet?

Uza sve, i ne tako male, nesuglasice i prijepore koji su od 1948. postojali između jugoslavenskoga komunističkog vodstva i vodstava drugih komunističkih partija, odnosno zemalja koje je predvodio Sovjetski Savez, nama koji smo imali nesreću pohađati komunističke škole često se prstom upiralo u zemljovid i ne bez ponosa, gotovo slavodobitno govorilo kako je "socijalizam", eto, pobijedio u području koje pokriva gotovo polovicu Zemljine površine. Neke pojave u zapadnoeuropskim državama, počesto kontraproduktivno američko podupiranje protukomunističkih nedemokratskih režima u Latinskoj Americi i nerijetko marksizmom obojen proces dekolonizacije u Africi, koji je uživao potporu SSSR-a i njegovih satelita, kriječili su sve one koji su vjerovali da je 21. stoljeće ujedno stoljeće povijesne pobjede komunizma.

Nije u tome mala bila uloga države i režima, pod kojim je trpio i hrvatski narod. Da su ideološka bliskost, pozivanje na iste preteče i prizivanje teoretski iste budućnosti bili snažnijim čimbenicima od geopolitičkih i gospodarskih razloga, potvrdila je i nedavno objavljena pripovijest jednoga novinara, koji je prije 30-ak godina intervjuirao Josipa Broza. Pritom je - što posredno, a što neposredno - doznao da bi se Tito (kojemu je Washington, kako to danas znamo, bio spreman pružiti i vojnu pomoć protiv Moskve!) u možebitnome sukobu Sjedinjenih Američkih Država i SSSR-a bez oklijevanja pridružio Sovjetima.

Sobzirom na to, ali i s obzirom na dnevno-političke diskvalifikacije protunožaca, i potezanje toboznjega boljševičkog "antifašizma" (koji se na sličan način i iz istih krugova poteže i u drugim zemljama izišlim iz komunizma!), nužno je prikazati najnovije spoznaje o korijenima i posljedicama komunističke vladavine, koja je izravno odgovorna za smrt više od 100 milijuna ljudi i za neslućene patnje koje je pretrpjela milijarda i pol, gotovo trećina čovječanstva. Tada više neće biti moguće tvrdnje kako je nasilje u komunizmu eksces, a ne

Uvedeni su novi pojmovi, kojima je proširen i krug neprijatelja i sredstva borbe protiv njih: buržuj, sumnjivac, narodni ili klasni neprijatelj, revolucionarno pravo, diktatura proletarijata, koncentracijski logor...

pravilnost, kako je Staljin izuzetak, a ne zakonitost, kako je komunizam "napredan", a ne zločinački.

Istina je upravo suprotna onomu što tvrde apologeti komunizma (koji su u hrvatskom slučaju u pravilu i apologeti jugoslavenstva): svuda gdje su došli na vlast, ili joj bar bili nadomak od SSSR-a i Kine do Kube, od Sjeverne Koreje do Angole, komunisti su za sobom ostavljali milijune mrtvih, nasilje, glad, uništene kulturne i znanstvene vrijednosti, desetkovano gospodarstvo i osakaćeno društvo. Iznimka ne postoji!

Posebnu vrijednost izvornoj knjizi daje činjenica da njezini autori nisu anti-komunisti, kojima bi se mogla pripisati ideološka ili politička pristranost. Zapravo je riječ o ljevičarima, marksistima, dijelom i komunistima. Stoga njihov jednodušan zaključak o konstanti nasilja, gladi i terora u komunizmu ima posebnu težinu. Od niza mogućih prigovora njihovu zajedničkom djelu, nama će vjerojatno najvažniji biti onaj da ono gotovo posve zaobilazi Hrvatsku, odnosno negdašnju Jugoslaviju. Tako hrvatske, a ni srpske, slovenske, makedonske ili crnogorske žrtve nisu ubrojene u onih stotinu milijuna ubijenih.

Gotovo pola milijuna hrvatskih robijaških godina jednako tako ne ulaze u onu zlokobnu računicu. I kad se nabrajaju suđeni i progonjeni biskupi, Stepinca se prešućuje. Kako se to dogodilo? Knjiga ne nudi objašnjenja. Stoga ih vjerojatno treba tražiti u predodžbama o "ružičastom komunizmu", o iluziji zvanoj "radničko samoupravljanje" koja je plijenila mnoge na Zapadu, možda i u svjesnoj ili podsvjesnoj težnji autora da prešućivanjem zločinačke naravi Brozova sustava ostave bar odškrinuta vrata tumačenju da je socijalizam/komunizam "s ljudskim licem" ipak moguće ili bio moguće...

Lenjinističko nadahnuće staljinizma

Lenjinova se personalna politika svodila na sljedeće: "U službu treba uzimati odlučne ljude, koji znaju da nema ništa djelotvornije od metka da bi se nekoga ušutkalo!"

Usred Prvoga svjetskog rata vođa ruskih boljševika V. I. Lenjin, koji je bio u emigraciji, gdje je uživao i financijsku potporu Središnjih sila, pozvao je svoje pristaše da bez obzira na cijenu koju će platiti ne samo carizam, nego i Rusija, postojeći rat prometnu u građanski. U rujnu 1916. objavio je kako prihvaćanje učenja o klasnoj borbi podrazumijeva prihvaćanje postulata da je građanski rat neizostavna pretpostavka vođenja i zaoštavanja klasne borbe. Tako zametnuti građanski rat u povijest je ušao pod nazivom Oktobarska revolucija, a svoj dug Središnjim silama Vladimir Iljič je velikodušno platio mirom u Brest-Litovsku, koji se u marksističkoj historiografskoj pamfletistici s ponosom nazivao "mirom bez ratnih odšteta i reparacija".

Čim su u ime radničke klase, koja je činila manje od tri posto ruskog pučanstva, prigrabili vlast makar na dijelu ruskog teritorija, boljševici su prionuli na organiziranje tijela vlasti. Istaknuto mjesto među njima pripalo je petrogradskom vojno-revolucionarnom komitetu, na čelu kojega je bio Felix Dzeržinski. On sam je opisao taj komitet kao elastičnu i uvijek pripravnu postrojbu koja će "bez ikakve pravničke pedanterije" neograničenom slobod-

Crna knjiga komunizma

Crna knjiga komunizma je zbornik rasprava, podijeljen u pet dijelova. Nakon uvodnog dijela koji je napisao Stéphane Courtois, prvi dio nosi naslov "Država protiv vlastitog naroda", a u njemu Nicolas Werth obrađuje nasilje i teror u SSSR-u. U drugome dijelu, pod naslovom "Svjetska revolucija, građanski rat i teror", Courtois, Jean-Louis Panné i Rémi Kauffer ispisuju povijest Kominterne. U trećem se dijelu Andrzej Paczkowski i Karel Bartosek bave ostatom Europe kao žrtvom komunizma. U četvrtom dijelu Jean-Louis Margolin i Pierre Rigoulot opisuju komunistička zvjerstva u Aziji, a u petome Pascal Fontaine, Yves Santamaria i Sylvain Boulouque pišu o komunizmu u Trećem svijetu. Izvorno francusko izdanje završava Courtoisovim pogovorom pod naslovom Zašto?

U njemačkome je izdanju, kojim ćemo se služiti u ovome prikazu (*Das Schwarzbuch des Kommunismus. Unterdrückung, Verbrechen und Terror*, Piper Verlag, München-Zürich, 1998.), knjizi dodan šesti dio, pod naslovom *Prevladavanje socijalizma u DDR-u (Die Aufarbeitung des Sozialismus in der DDR)*, koji su napisali Ehrhart Neubert i Joachim Gauck.

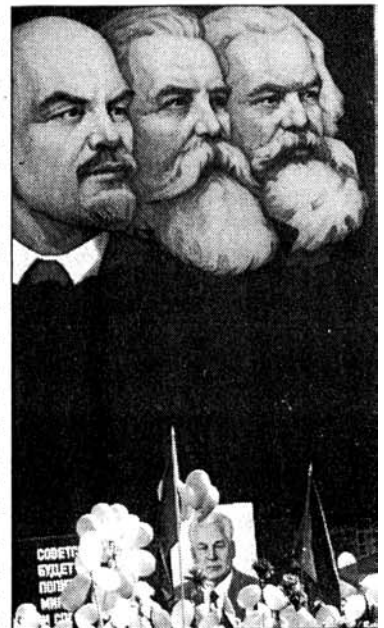
dom djelovanja "udariti neprijatelje naoružanom rukom diktature proletarijata".

Već 26. listopada/8. studenoga 1917. boljševici su poduzeli mjere za gušenje sloboda: zabranili su sedam najvažnijih dnevnih novina, onemogućili raspačavanje "kontrarevolucionarnih" letaka i započeli pripreme za zapljenu privatnih stanova i malobrojnih motornih vozila. Uveden je pojam "narodnog neprijatelja" i "sumnjivca". Mjesec dana kasnije Lenjin je potpisao dekret kojim se članovi vodstva Ustavno-demokratske stranke, kao "stranke neprijatelja naroda, imaju staviti izvan zakona, odmah uhititi i izvesti pred revolucionarne sudove". Ti su pak sudovi sudili na temelju "Dekreta br. 1 o sudstvu", kojim je predviđeno da se bezvrijednima proglašavaju svi zakoni koji su protivni odlukama "radničko-seljačke vlade". Narodni komesar za pravosuđe od 1918. do 1928., Kurski, priznat će kasnije da revolucionarni sudovi nisu bili obični sudovi, "sudovi u buržoaskom smislu riječi", nego borbeno tijela diktature proletarijata, koja su se više brinula o istrebljenju kontrarevolucionara, nego o suđenju.

Najbliži Lenjinov suradnik Lav Trocki najavio je 1./13. prosinca 1917. da će u roku kraćem od mjesec dana "teror poprimiti ekstremno nasilne oblike, baš kao što se zbilo u doba velike Francuske revolucije. Naše neprijatelje ne čeka samo tamnica, nego i giljotina, taj vrijedni izum velike Francuske revolucije, čija se neporeciva prednost sastoji u tome što može skratiti za glavu". Za proširenje i pooštrenje terora kao "novog oblika klasne pravednosti" u prosincu se zauzeo i Lenjin. Prvotnu odluku iz listopada 1917. o ukidanju smrtne kazne on je nazvao "neoprostivom pogreškom" i "pacifističkom iluzijom". Protivnike se može svladati samo nasiljem. Glavnu ulogu u tom pothvatu preuzet će Izvanredna sveruska komisija za borbu protiv kontrarevolucije, špe-kulacije i sabotaže, skraćeno nazvana Čekom. Čeka je utemeljena 7./20. prosinca 1920., a na njezino čelo je po Lenjinovoj volji postavljen "pouzdan proleterijski jakobinac" F. Dzeržinski.

Prema izvješću istražne ko-

misije koju je utemeljio caristički general Deniken, a koja je kasnije potvrđena i drugim dokazima, od samog početka, a posebno nakon ustavotvorne skupštine, održane u siječnju 1918., boljševici su počinjavali zlodjela koja su po okrutnosti bila jedva shvatljiva i za ruske pojmove. Uvedeni su novi pojmovi, kojima je proširen i krug neprijatelja, i sredstva borbe protiv njih: buržuj, sumnjivac, narodni ili klasni neprijatelj, revolucionarno pravo, diktatura proletarijata, koncentracijski logor... Svako drukčije mišljenje proglašeno je diverzijom, a svaka pomisao na štrajk ili otpor zapljeni privatne imovine označeni su "banditizmom". Bacanje živih i svezanih veleposjednika u grotla visokih peći, bacanje svezanih seljaka, tvorničara i vojnika protivničke armije u more; trupla s odsječnim rukama, prebijenim kostima, otkinutim glavama i odrezanim genitalijama postali su krvava stvarnost novog poretka.

Lenjin, Marx i Engels kao stupovi komunizma

Crveni teror

U prvim su mjesecima svoje vladavine boljševici bili u teškom položaju. Područje koje su sredinom 1918. nadzirali bilo je jedva nešto veće od nekadašnje moskovske države, a nasuprot njima nalazile su se tri snažne protuboljševičke fronte: prvu je u donskome području predvodio kozački ataman Krasnov, skupa s bjelogardejskim snagama generala Denikena, drugu su u Ukrajini držali Nijemci, a treća je tekla uz transsibirsku prugu. U tako teškoj situaciji bilo bi logično da je iz boljševičkih redova došao poziv na unutarnju koncentraciju. Ali, ne: suočeno sa znatnim izbornim uspjehom socijalnih revolucionara ("esera") i menjševika u proljeće 1918., boljševičko je vodstvo zahtijevalo zaoštrenje terora. Definitivno su zabranjene sve neboljševičke novine u državi, raspušteni su sovjeti u kojima boljševici nisu imali većinu, te su uhićeni predstavnici oporbe. Došlo je vrijeme "ogorčenoga, nemilosrdnog rata protiv maloposjednika", gromio je Lenjin, a Trocki je klicao: "Naša je partija za građanski rat. Građanski rat je bitka za kruh. Živio građanski rat!". Posezanje za radikalnim mjerama "ratnoga komunizma" u ljeto 1918., kojima se predviđala zapljena poljodjelskih proizvoda, izazvalo je samo tog ljeta oko 150 seljačkih i radničkih pobuna u području pod nadzorom nove vlasti. Sve su te pobune, baš kao i radnički štrajkovi, ugušene u krvi.

Lenjin je 9. kolovoza 1918. izvršnom komitetu sovjeta u Pensi poslao naputak da se "kulaci, svećenici, bjelogardejci i drugi sumnjivi elementi imaju smjestiti u koncentracijski logor". Dan kasnije je istom tijelu uputio potanje smjernice: "Drugovi! Kulaci ustanak u vaših pet distrikta treba nemilosrdno slomiti. To je neizbježno u interesu revolucije, jer sad je posvuda počeo 'konačni obračun' s kulacima. Treba postupati egzemplarno: 1. objesiti najmanje 100 kulaka poznatih kao krvopijske vreće s novcem (i to tako da ljudi mogu vidjeti); 2. objaviti njihova imena; 3. zaplijeniti njihovo žito do posljednjeg zrna; 4. taoce identificirati prema naputcima iz našega jučerašnjeg brzojava. Izvedite stvar tako da je ljudi vide i za nju doznaju stotinama milja uokolo, da drhte i govore: ubijaju najkrvo- ločnije kulake i ubijati će ih i dalje. Telegrafirajte da ste primili i izvršili taj naputak. Vaš Lenjin. P. S. Tražite čvršće ljude".

(Nastavlja se)

TOMISLAV JONJIĆ

HRVATSKI KATOLIČKI RADIO

Biočkovo 107,9 MHz, Pula 103,9 MHz, Sijeme 103,5 MHz

Učka 106,7 MHz, Ugljan 95,5 MHz, Velika Peška 91,3 MHz

HKR

nacionalna radio mreža